

faktisk får en rimelig behandling, også selv om man ikke har nogen penge.

Det synes vi også burde gælde i forhold til sygdomme i munden, fordi det jo påvirker hele ens situation, hvis man har dårlige tænder. Det påvirker ens sundhedstilstand, det har betydning for, hvad man overhovedet kan spise af mad. Hvis man har dårlige tænder, har man altså svært ved at tygge, og det vil sige, at alle de mange gode ernæringsråd, som eksperter kommer med hele tiden, har man svært ved at følge, fordi man simpelt hen ikke kan tygge den mad.

Det påvirker også hele ens sociale situation. Som fru Lone Møller var inde på: Hvis ens smil afslører, at man har dårlige tænder eller måske mangler nogle tænder, så smiler man ikke særlig meget. Man har måske endda ikke lyst til at deltage i socialt samvær med andre mennesker. Man isolerer sig. Det er absolut ikke godt hverken for ens sociale situation eller for ens sundhedstilstand.

Jeg tror faktisk også, at det med hensyn til muligheder for at få arbejde kan have stor betydning, hvordan ens tandsituation er, for også her vil det spille ind, hvordan man egentlig har det med at være sammen med andre mennesker, og hvordan andre mennesker har det med at være sammen med en. Så jeg tror, at det ville kunne have en stor forebyggende effekt, hvis vi fik en bedre tandsundhed generelt i Danmark. Derudover vil det jo have enorm stor betydning for de mennesker, vi snakker om.

Kl. 11.45

Nogle af de mennesker, jeg har prøvet at hjælpe, har været ude for følgende behandling: De får brug for en krone på deres tand. Deres tandlæge siger, at det er den tandlægefagligt korrekte behandling, at de skal have en krone, men de har ikke råd til at betale, så de går til kommunen med hatten i hånden og søger. Når de har været igennem proceduren, får de at vide, at de sådan set lever op til de økonomiske kriterier for at kunne få hjælp, men bliver så sendt til kommunens tandlægekonsulent, som siger: Det kan godt være, at det, hvis du selv havde råd til at betale, ville være det tandlægefagligt korrekte, at du fik en krone, men kommunen har ikke særlig mange penge, så derfor må du klare dig med en aluminiumshætte til 125 kr., og den kan du så skifte hvert halve år med stor risiko for fuldstændig at miste tanden.

Der er der altså en stor social ulighed i, hvilken behandling man får, afhængigt af, om man

har penge eller ej. Det burde ikke være tilstanden i et af verdens rigeste lande.

Vi har også kunnet se i Herlev og Ballerup, hvor man har lavet forsøg med en langt mere omfattende tandbehandling til forskellige grupper, altså bl.a. de ældre, end man har i andre kommuner, at det faktisk har en positiv effekt. Vi kunne godt tænke os, at det blev udvidet til mange andre kommuner, så vi kunne se den positive effekt andre steder også.

Desværre har vi ikke kunnet få flertal for den opfattelse. Hverken regeringen eller Dansk Folkeparti vil være med til at sikre, at der kommer en bedre tandsundhed. Det kan man jo godt undre sig lidt over, når man ellers hører Dansk Folkepartis udtalelser om, at man skal hjælpe nogle af dem, der har det svært i samfundet. Men det gælder altså ikke i forhold til deres tænder, i hvert fald ikke så meget, at det giver sig udslag i konkret handling.

Fru Birthe Skaarup kom så oven i købet med det udsagn, at borgerne bare skulle sætte sig ordentligt ind i den sociale lovgivning; så kunne de få den nødvendige hjælp. Det synes jeg var lige groft nok at sige: at hvis borgerne ikke får den nødvendige hjælp, så er det, fordi de ikke har sat sig ordentligt ind i paragrafferne. Det burde altså ikke være sådan, man afgør, om folk skal have en god sundhedsbehandling eller ej. Dertil kommer altså, at en del af de her sager har været ført hele vejen igennem klagesystemet, hvor borgerne har tabt. Så det er altså ikke kun borgerne, der åbenbart ikke har forstået det system, som fru Birthe Skaarup mener eksisterer, det er også både de sociale klagenævn og Den Sociale Ankestyrelse.

Så må vi se, om vi kan få den ansvarlige minister til at gribe ind. Fru Helle Sjelle henviste til, at det måtte være løsningen, at socialministeren skulle på banen, når det sociale ankesystem åbenbart ikke kan finde ud af at fortolke paragrafferne, som fru Helle Sjelle mener de skal fortolkes. Men det må vi jo så tage fat i socialministeren om.

Så har mange ordførere været inde på, at de sådan set synes, det er sympatisk nok, at man skal have udvidet sundhedsdækningen i Danmark til også at gælde tandområdet, men der mangler penge, siger de. Det er jo et prioriterings spørgsmål, men ikke inden for sundhedsområdet, som sundhedsministeren forsøgte at gøre det til.

Det er jo ikke sådan, at der er en eller anden naturlov, der siger, at der kan bruges et bestemt